

הצ'דש ש' השם ב' –
תובניות של שרים או מדיניות משלתי? קיומן
של תוכניות טרנספר "פטיות" או אפילו העזות
והיגים על טרנספר אצל פקידים וגנרטטאים
מדיניות, אינם ביצוע מדיניות, ואינם אפילו חובה
ליזנו של רוב הציבור הישראלי ברוגע נתנו, יתרון
מאוד שמאיר כהנא ורוחבם ואבי, שני פוליטיקאים
שהתמודדו בבחירות עם מצע של טרנספר, ביטאו
ומכטאים את רצונותיהם הכםוסים של יהודאים
רבים. אך עוכדה שוכן רק ל-1-3 מושבים בכנסת
בשלשים השנים האחרונות.

ממשלחה עומר על קרקע מוצקה יותר מאשר הוא תארו מספר מבצעי גירוש וטרנספר בשליחי מליחת ששת הימים (גירוש והחרבות כפרי מוגבלות טורון, קליליה, חרבת בית מסדים, וכו'). אך גם אז הוא נוטה להגוזמה ולהטעה. בעמ' 110-134 לא טוען שגיורשי הנכבדים, המתסיסים והמחבלים במבצע זה"ל מאז 1967 ואילך בגדר וברצועה עזה נגנו על ידי הרzon לדל את האוכלוסייה, הווה רמה, היו חלק מתוכננת גירוש כלילית. אך העשיות והמאות שגורשו – רביהם מלאה בגל עמדר יהודים וממשיהם הפליטים, ולא בכלל מעשה הכללה זה או אחר – גורשו מיסיבות פוליטיות-技术支持יות, לא ומוגירות. אך מסתלה טווען (עמ' 111) ש"יש לראות מדיניות גירוש זו במסגרת הריבבה יותר של מלחמתה המדינית של ישראל בלבנון מה אדרמותnder הפליטניאם, מלחמה לרכישת עדר אדמות להחפתה הדרגתית של מספר האוכלוסין בשטחים". בעמ' 125 משלחה אף מרחיק לכת וטווען כי גזרות של למעלה מ-400 מנהיגים ופערלי חמאס י"האדר איסלאמי לבנון בראשember 1992 על ידי בגין "היה תוכז של רצון להוציאו מכמה סיורים לפלסטינים מהירה ורצועת עזה", יותר אשר תוכז של שיקולו ביחסו, קשה לתאמין ממשחה עצמו באמין בדברים אלה.

בספר גם רצף של טעויות עובדיות. משלחה הדכבר (עמ' 9) על מבצע יחידה 101 במאرس 1955 מזיהודה פורקה בינוואר 1954 (עמ' 11) הוא כותב כל "פקודות גירוש" בגד האוכלוסייה הערבית של אגדאל (אשקלון) בקץ 1950 (כאשר במבצע לא הוצעו פקודות כאלה. נכון שערכבי מג"ל טרונספ' זו שהאוכלוסייה נלחצה וועודה לעזוב, אך רק ייעוט מתוכה גורש בכוון). מאוחר יותר מתיחס לשלוחה לפקודות "מבצע חפרפרת", תוכנית מגירה הדרילית לגירוש אוכלוסיות הגבול של המשולש הוברז'ה – אך על פי משלחה (עמ' 32), חפרפרת עם ירדן לפני מבצע קדש. במצבות לא-דיהה אללחמה עם ירדן בזירה נשרה במגירה ולא בזירה "חלkit". מה כוונתו לטבח בכפר אסם בסוף אוקטובר 1956, שנבע בצוותה זו או אחרת בסיסן או בקשר להתקוממות נסארה במגירה ולא בזירה "חפרפרת". אך עיקר המרכיבים של פקודות מבצע העוצר היה אחד המרכיבים של פקודת חפרפרת. אך עיר המבצע, ויערו, היו גירוש טרנספריט, ואלה באו לידי ביטוי הבלתי שמהוצע בזע "חלkit"?

הمعنىין (או העצוב) הוא שלמרות האמור לעיל, משלחה צורך לשפטות התמונה הגדולה. אכן, במאסר היזוני ובנהוגת היישוב/מדינת ישראל לפני רוח 1948, כמו לאחר מכן, היה רצון לטרנספר והיתה רוח טרנספריטית, ואלה באו לידי ביטוי הבלתי בתש"ח והן במדיניות ובפרשיות שנוגут בשנים לא-חר מכך, בעיקר בגיורשי של 1967 ובמדיניות עידוד ההגירה אחרי מלחמת ששת הימים. אך כתיבת ספר מבוסס ואחראי בנושא בהכרח תיאלית להוכיח לפיתחת הארכיאוגים.

ומכוננות, גנתרו עם תום הפעולות במדינת ישראל כ-150,000 ערבים (שהם וצאצאיהם מוננים היום כ-900,000 איש).
בכך נוכחות, כרב' כ', סוקר מסלחה את מדיניות ממשלות ישראל (והתיחסותם של פקידי, פוליטים טיקאים וגנරלים שונים) כלפי המציאות הערבית בשנים 1949-1967, וכן את מדיניות ממשלה ישראלית ואישים שניים כלפי ערבי השטחים מאז 1967. הוא מצא שבעל אלה עוכב בחוץ השני הרצון לג'רשו, ולעתים מתרחשים ממציעים שונים של גירוש וכפפת הגירה – ואין ספק שהצדק, לפחות בחילוקו, אותו. אך שוב, מהקרו פגום, ראשית מכיוון שלא בתן מספיק מקורות (ובכהיתו בשנות ה-60-ה-70, ה-80 וה-90 גם לא יכול היה, כיון שמורבית המדייע עדין חסוי. אולי מוטב היה להימנע מעיסוק היסטוריוגרפיה בנושא עד אשר המסמכים יותרו לעזיזנו) ושנית, משומש שהוא שוב צועד בנתיב לבכי ד' וחדרטורי ואינו גותן דעונו מספיק לכיווני חשיב בה ועשייה שננים ולמשקל היחס של הדחף לטרגופר במכלול המכשלה והביצוע הציגניים. אצל מסלחה הכל טרנספר.

כד קורה שכאשר מסלחה בוחן את הcpfת הממשל הצבאי על ערבי ישראל מ-1948 ואילך, הוא איננו גותן את המשקל הוראי לשיקול ביחסון, שבוואר. היו מן החשובים בסיסים אימוץ מדיניות הממשל הצבאי. זאמנס נזכר הוא שברובו מפא'

בובילי 1950 התיחסו דוברים שונים (כולל אלה)
פייקור הדרום משה דריין) לאפשרות של טרנספר של
הORITY הערבי, ושבאותו זמן בעיר הפולו בסתר
ראשי המדינה (כולל ברזווינט נושא שרת) מבעצט
לעיזור ההגירה הערבית ("מבעצע יוחנן") לדרום
אמריקה. אך כל אלה לא היו מדיניות רשמית של
ממשלה ישראלית ומדינה ישראל. לעומת זאת היא שגה-
סיה לעודד הגירה לדרום אמריקה נחל כישלון
חרוץ, מכיוון שלא הוקזו למבעצע משאבים הולמים
ולא הופעלה הכספי הנחוצה לביצועו.
כמו כן שמניגי הציגות רצו מאיו ומتمיד
בhai'ארותם של כמה שפחות לא יהודים במדינה
היוזדים. אך מסיבות שנות – פוליטיקה פינימית,
דעת קהל ב国际在线 ווכ' – מעולם לא העו לאמץ
ולבצע מדיניות כוללת, סיטטומטית, של טרנספר
כלפי המיעוט הערבי (אם כי עוזרו וביצעו נגימות
קטנות, כמו מודיעיניות הפקעת אדרמות שבחלוקת נבי'
עה מרצונו לעוזר הגירה).

מסלחה מובלט היגים ואמרות שנות של פולי'
ט-קאים שונים, פקדים וגברים. שרצוי טרנספר או
עינו באפשרות של טרנספר, בכפיה או מרzon,
חלבי או מלא, של עברי ישראלי – ובמה יד הופך
את אלה למדיניות מדינת ישראל ומשלת ישראל,
ולא היא. יתכן מאוד שאירוע שרון, בהיותו אלוף
משנה ב-1964, אכן ביקש לבדוק כמה אוטובוסים
ירדנשכדי להעביר אל מעבר לגבול את 300,000

אורחיה הערבים של ישראל (עמ' 34) ופקידים שוגים במשרד החוץ (ח'ים חיל, גרשון אברג, חנן ברاؤן ועוד) בחנו אפשרויות לארגן את יציאתם של פלייט רצועת עזה אל מעבר לגבול בחלק מתוכנית-אב לסיפוח רצועת עזה למדינת ישראל ב-1956-1957 (עמ' 42-51); ויתכן גם שאחרון דודרי, לשעבר מפקד בכיר ב讚ננרים (ומחנוך), ביקש (ב-1974) לטרנספר את ערבבי השטחים, וגם נתן אלתרמן, חיים הוז, יגאל מושגנון, משה שמי, צבי שילוח, ואליעזר לבנה – כולם תמכה בתוכניות

טרנספר שונות בעקבות מלחמת ששת הימים. משלחה מקדיש לשישה עמודים (עמ' 191-196) לתיאור תוכנית של משה רוטן - קשה להאמין שבאים נארץ מכיריהם את שם האיש, שהיא פעל ימין קיזוני - להעברת האוכלוסייה העברית מהושטחים. אך אזו ערך יש למאמרם, הגיגים ותוכננות לטרנספר של אלמונים או אינטלקטואלים או

1291- DCL 06336
720)

A Land Without a People: Israel, Transfer and the Palestinians 1949-96

Nur Masalha. Faber & Faber, 246 pp
£14.99

ג' מורייס

פָנִי חַמֵשׁ שָׁנִים פִירְסָם נוֹר מַסְלָחָה, עֲרֵבִי יִשְׂרָאֵל הַחַי בְּלָוִנוֹרֶן, סְפָר בָּשָׂם o f the Palestinians' "Expulsion" מ-1882, רַעֲיָן הַטְּרָנְסֶפֶר בְּחַשְׁיבָה הַצִּוְינִית מִאָז כָּעֵת, בְּמַעַן "כֶּרֶד מלחמת הש"ח ועד בכלל. כָּעֵת, בְּמַעַן, מְנֻסָה מַסְלָחָה לְבִדּוֹק אֶת הַהְמָשָׁר, כְּלֹומר הַהְגִי עַל טְרָנְסֶפֶר וְהַגְּנִיסִינּוֹת לְיִשְׂרָאֵל הַרְעִין מִאָז יִחְ וְעַד יִמְגָן. בְּבִסְיסָם של שני הַכְּרִיכִים טעַנָּה תֵּשׁ: כִּשְׁמַמְגִיאִי הַצִּיּוֹנָה לְפָנֵי קֶומֶן הַמִּדְינָה הַיּוֹתָר טְרָדִים מַהֲבָעִיה הַדְּמוֹגְרִיפִית (נוֹחוֹתָם של יְוָתֵר "עֲרָבִים באָי"), כְּךָ מַנְגִיאִי הַמִּדְינָה הַמִּשְׁכִּיכָה יְוָתֵר מַוטְרָדִים מִמְּמֹדֵר הַגְּדוּלָה הַטְּבָעִי של עֲרֵבִי יִשְׂרָאֵל אחרֵי תש"ח, ובִּיטָור תָּקוֹף אחרֵי צִירּוֹפֵם.

פוחם הוותל של השתחים מאי 1967. שנוי פגמים עיקריים היו בכרך א': מסלחה לא ש כראוי את התיעוד (יש להזכיר, הכלמעט אין פ') הקיימים, ועל כן ספרו ניחן בשתיות ומסקנו כי אין מבוססות דיין, אולם הוא מצא התבתרן של הרצל, אוטישקען, רופין, ברל צנלאסן, גרוירין ואחרים בזכות טרנספר של ערבבי אי', מחקרו לא היה מקיף מספיק, ולכון אין לדעת שפכו מה היה משקלו האמתי של רעיזין הטרנספר שיבכה הציונית. למשל, איך מקום תפס הרעיון של אוטישקען: כמה חשב על הרעיון, ומתי (האם יחסו עוזיאן השתגה בזמניהם? שוננים?) ואיזה מקום, שלו' מרכז, תפס רעיזין זה במלול חטיבתו במחולך יישים או שישים שנות פועלן.

פוגם שני בכרך א' נוצע במסקנותיו של מטלחה מה שמצוּב בשנות ה-20, ה-30 וה-40 לגבי מה שהתה רשות הפלוטון בפועל ב-1948. טענתו (המרוכזית) הייתה מכיוון שרראשי הציונות חיכו את רעיון הטורנשפר שנות ה-30 ובשנות ה-40 המוקדמות, הרי מה שהתה רשות הפלוטון – בריחת והברחת כ-700,000 ערביי פלסטין – היה פשות יישום וביצוע של תוכנית רעיון, בכונה תחיליה וכחלק מתוכנית א' בכוכיות. מסלולה לא נתן דעתו (או לפחות לא לפחות לא ספק) על האופי השונה של התהווכויות חמוץ' בתהווכויות השונות בחודשי המלחמה השנים, כאשר פה ידרשו ושם השאירו ערבים במקומותיהם ולא הבר' נ' באופי השונה של התחייחות לישובים הער' ים' בחודשים נובמבר 1947 עד מרץ 1948.

תקופה שלאחר מכ'ו; ולא בהchein שפקידים שנינים גייחו כדריכים שונים לאוכלוסייה הערבית שא' כבשו (ראה יגאל אלון המגשר מול משה כרמל אמרובילונטי'). מסלולו גם לא בפרק מודע, למרות שהוא מפרש כמדיניות גירוש שיטתיות

...בוי מדרים מגדוד ומחלקה לחשופתם באנטרכטיקה בדורות...